Εισαγωγή στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Βρεφικής Ηλικίας
Εξάμηνο Α΄
Διάλεξη 1

Τι είναι ανάπτυξη;

Τι είναι ανάπτυξη;

Ως ανάπτυξη εννοούμε την **σωματική**, **γνωστική** αλλά και τη **ψυχοσυναισθηματική** αλλαγή του ατόμου, από τη σύλληψη ως και τον θάνατο του.

Η μελέτη και η ενασχόληση μας με την αναπτυξιακή διαδικασία στοχεύει τόσο στην κατανόηση όσο και στην εξήγηση των αλλαγών που συντελούνται στο πέρασμα του χρόνου. (Cherry, 2019)

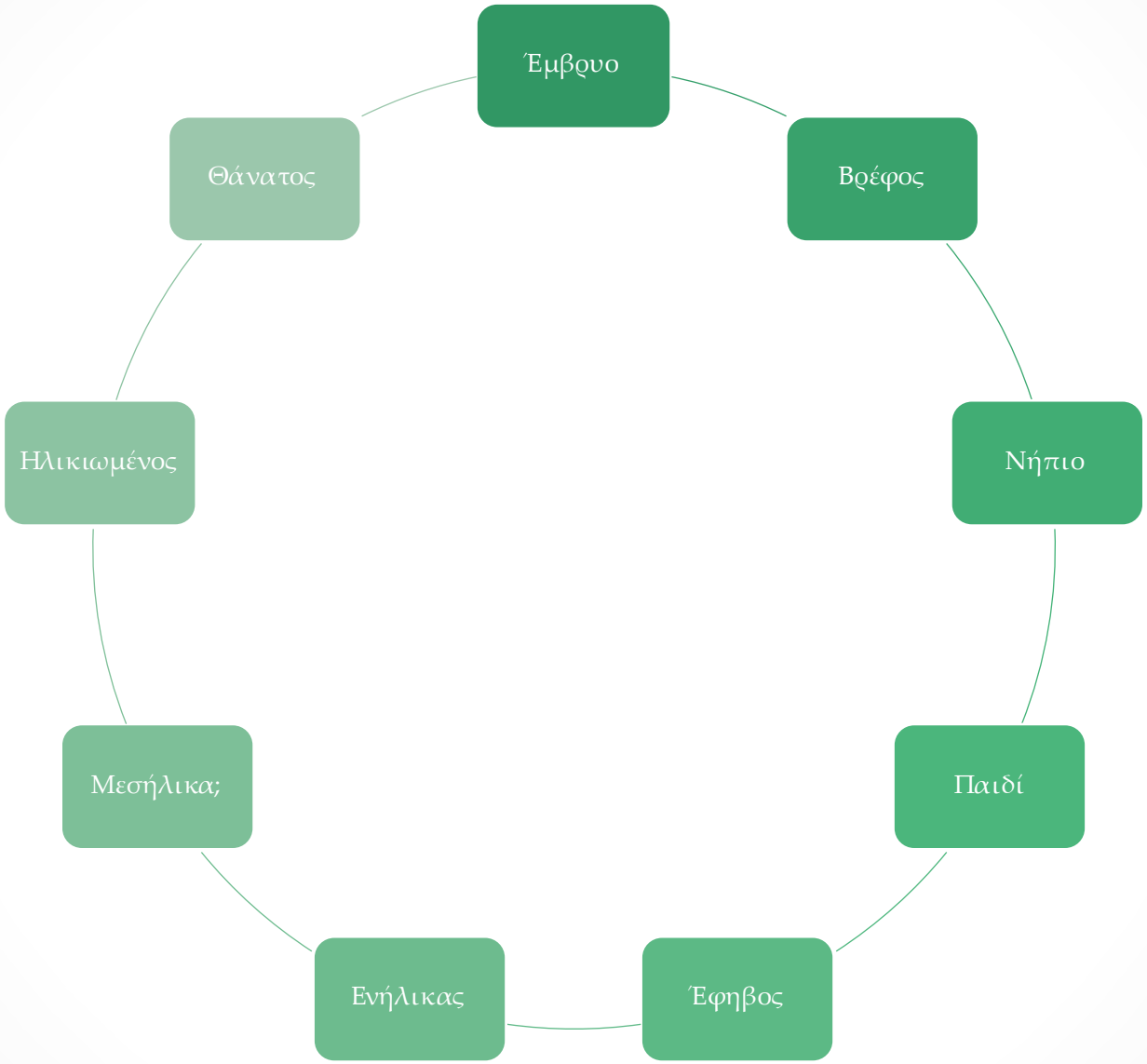
Προγεννητική περίοδος

Βρεφική ηλικία

Νηπιακή ηλικία

Παιδική ηλικία

Εφηβεία

Έμβρυο
Βρέφος
Νήπιο
Παιδί
Έφηβος
Ενήλικας
Μεσήλικα;
Ηλικιωμένος
Θάνατος

Αναπτυξιακή Ψυχολογία

- Αναπτυξιακή Ψυχολογία είναι ο κλάδος της Ψυχολογίας, ο οποίος μελετά την ανθρώπινη ανάπτυξη, από την προγεννητική περίοδο ως το θάνατο.
- Οι αλλαγές παρατηρούνται:
- Στο **γνωστικό** πεδίο
- Σε **βιολογικό** επίπεδο
- Σε **ψυχοσυναισθηματικό** επίπεδο

Σκοπός της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας είναι να εξηγήσει την αλληλεπίδραση μεταξύ των βιολογικών και ψυχολογικών διεργασιών που πραγματοποιούνται κατά την ανάπτυξη, από τη σύλληψη ως και την Τρίτη ηλικία

Τομείς μελέτης

- Βιολογικές αλλαγές
- Γνωστικές αλλαγές
- Κοινωνικές και ψυχοσυναισθηματικές αλλαγές

Οι 3 φάσεις της εξέλιξης

- Ανάπτυξη-Σύλληψη έως 20 έτη
- Ωριμότητα-21 έτη έως 35 έτη
- Φθίση ή Ενέλιξη-36 έτη έως τα γηρατειά

Ιστορική Αναδρομή

- Ο John Locke, τον 17ο αι., υποστήριζε πως η ανθρώπινη ψυχή είναι μια **άγραφη πλάκα** (tabula rasa).
- Ο Jean-Jacques Rousseau, τον 18ο αι., υποστήριζε πως το παιδί είναι μια **ιδιόμορφη ολότητα** (Χελιατσίδου, 2009).
- Αργότερα, ο Jung αναφέρθηκε στο **συλλογικό ασυνείδητο**.
- Σημαντική στιγμή αποτέλεσε το έργο του Καρόλου Δαρβίνου, η **«Καταγωγή των Ειδών»**
- Στράφηκε το ενδιαφέρον στη μελέτη των παιδιών.

Τα χαμένα παιδιά

- Τα «χαμένα παιδιά» είναι μια πολύ σπάνια περίπτωση παιδιών τα οποία παρότι αποχωρίστηκαν από τους γονείς τους ήδη ακόμα από τη βρεφική περίοδο κατόρθωσαν να επιβιώσουν.

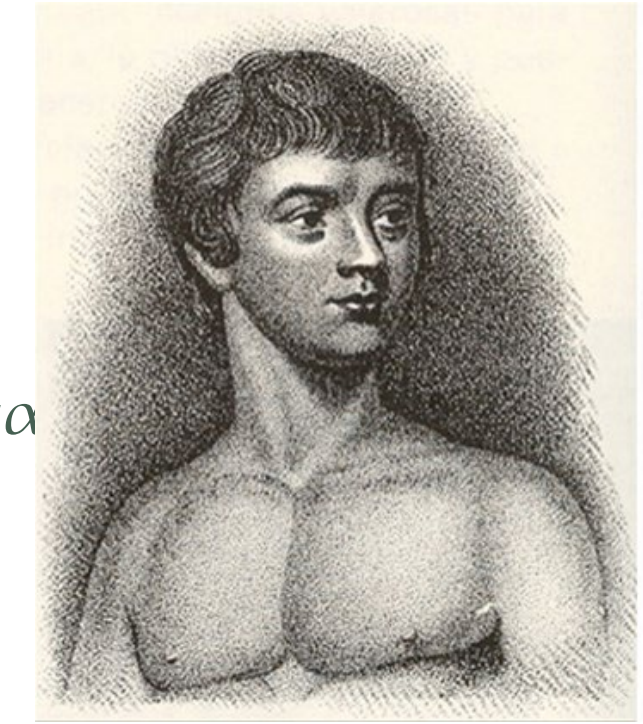
- Bello της Νιγηρίας: Το αγόρι-χιμπατζής
- Οι Kamala και Amala της Ινδίας: Τα κορίτσια-λύκοι
- Ο Vanya Yudin της Ρωσίας: Το αγόρι-πουλί
- Ο Traian Caldarar της Ρουμανίας: Το αγόρι-σκύλος
- https://www.youtube.com/watch?v=E_q8CU2NtnQ

Η περίπτωση του Victor

- Το 1801, ένα 12χρονο αγόρι βρέθηκε να ζει μόνο του στο δάσος της επαρχίας Aveyron, στη Γαλλία.
- Ο Jean-Marc Itard, Γάλλος ιατρός, ανέλαβε να τον μελετήσει. (Cole &Cole, 2002)
- https://www.youtube.com/watch?v=FawKORkfrSE

Τα χαρακτηριστικά του Victor

- Δεν έμαθε ποτέ να μιλά
- Είχε μια υποτυπώδη επικοινωνία
- Ανέπτυξε κάποια συναισθήματα για τους φροντιστές του (Cole & Cole, 2002)

Der Wilde von Aveyron.

Γιατί μας ενδιαφέρει η μελέτη των παιδιών;

- Γρήγορες και σημαντικές αλλαγές.
- Επιπτώσεις της παιδικής ηλικίας στην ενήλικη ζωή

Βασικά ερωτήματα

- Η αναπτυξιακή διαδικασία είναι **συνεχής** ή αποτελείται από αιφνίδιες **ασυνέχειες** που μοιάζουν με στάδια;
- Πώς αλληλεπιδρούν **φύση** και **ανατροφή**;
- Καθώς το άτομο αναπτύσσεται περνά από μια διεργασία σταδιακής συσσώρευσης **μικρών ποσοτικών αλλαγών** ή μια σειρά **ποιοτικών μετασχηματισμών;**
- Υπάρχουν **περίοδοι** που είναι κρίσιμοι για την ανάπτυξη;

Διαφορά ανθρώπου με άλλα είδη

- Σύμφωνα με τον Δαρβίνο η διαφορά του ανθρώπου από τα άλλα είδη είναι διαφορά βαθμού και όχι διαφορά ποιοτική (Darwin, 1859/1958, s.107, όπως αναφέρεται στους Cole & Cole, 2002).

- Το περιβάλλον στο οποίο εξελίχθηκε ο άνθρωπος παίζει πολύ σημαντικό ρόλο.

- Η ειδοποιός διαφορά έγκειται στην ύπαρξη του πολιτισμού.

Ο πολιτισμός

- Γνώσεις, τεχνουργήματα, πεποιθήσεις και αξίες.
- Ανθρώπινη επινόηση.
- Μεταφέρεται μεταξύ των γενεών κυρίως μέσω της γλωσσικής ικανότητας.

Συνεχή & ασυνεχή ανάπτυξη

- Όσοι υποστηρίζουν τη **συνεχή ανάπτυξη**, υπογραμμίζουν κυρίως την **ποσοτική συσσώρευση μικρών αλλαγών**, όπως για παράδειγμα η ανάπτυξη του λεξιλογίου.
- Αντίθετα όσοι υποστηρίζουν την **ασυνεχή ανάπτυξη**, μιλούν για **απότομες αλλαγές και την εμφάνιση ποιοτικών σχημάτων** όπως για παράδειγμα η μετάβαση από το ψέλλισμα στην ομιλία.
- Αυτά τα ποιοτικά σχήματα ονομάζονται **στάδια**.

Τι είναι στάδιο;

- **Μια ξεχωριστή περίοδος ανάπτυξης που διαφέρει ποιοτικά από τις περιόδους που προηγούνται και ακολουθούν** (Cole & Cole, 2002, σ.σ. 40).

Οι κρίσιμες περίοδοι ανάπτυξης

- Ως κρίσιμες περιόδους ανάπτυξης ορίζουμε τις περιόδους κατά τη διάρκεια των οποίων **είναι υποχρεωτικό να λάβουν χώρα συγκεκριμένα περιβαλλοντικά ή βιολογικά γεγονότα προκειμένου ένα άτομο να αναπτυχθεί με «φυσιολογικό» τρόπο.**

Σχέση γονιδίων και περιβάλλοντος

Φύση

Ανατροφή

Αναπτυξιακοί παράγοντες

Ωρίμανση

- Εσωτερικοί παράγοντες
- Κληρονομικότητα
  Γενετικές καταβολές

Μάθηση

- Εξωτερικοί παράγοντες
- Αποτέλεσμα άσκησης & ατομικής προσπάθειας

Βασικές Αναπτυξιακές Θεωρίες

- Η θεωρία του Skinner
- Η θεωρία γνωστικής ανάπτυξης του Piaget
- Τα στάδια Ψυχοσεξουαλικής ανάπτυξης του Freud
- Η θεωρία της ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης του Erikson
- Η Ατομική θεωρία του Adler
- Η θεωρία των Αντικειμενοτρόπων Σχέσεων της M. Klein

THANK
YOU
!